

1. Doplníte vynechané písmená i, í, y, ý.

Orfeus bol slávn_ pevec. Hrával na l_re a krásne spieval. Riek_ na jeho spev ostávali stáť a r_by sa vynárali nad hladinu, aby lepšie počuli pieseň. Ľudia, ktor_ ho počúvali, smial_ sa i plakal_. Aj vodné víl_ vystupovali z vln, len čo začuli jeho spev. Zaľúbil sa do jednej z nich. S Euridikou sa oženil a krátk_ čas boli spolu šťastn_. Keď raz zostala doma, zatúžila po zelen_ch hebk_ch lúkach, kde zurčia pramene a riečky. Tam b_vali v trblietajúc_ch vodách jej družk_. Spomínala na ne a zm_slela si, že ich navštív_. V_behla von a tešila sa, ako svoje priateľk_ prekvap_. Ponáhľala sa. Zrazu ju čosi bodlo a v trav_nách zbadala m_hnúť sa jedovateho hada. Had_ jed bol krut_, zastavil jej srdiečko. Orfeus pochoval svoju m_lú a s ňou všetk_ svoje piesne. Bol smutn_ a po tvár_ sa mu r_nuli slz_.

Ukážka 1

Mystérium pasiansu

Keď sme sa v ten večer vrátili do hotela, objavili sme na dlážke obrovského pavúka. Oco sa naklonil a povedal:

- Prepáč, kamoš, ale obávam sa, že tu dnes večer nemôžeš spať s nami. Objednali sme si dvojposteľovú izbu a okrem nás dvoch sa sem už ďalší nezmestia. A mimochodom – účet – ten platíme my.

Oco mi pripadal ako totálny blázon, ale vtom na mňa lišiacky žmurkol:

- Tento je príliš vypasený na to, aby sme ho len tak zašliapli. Je taký urastený, že by sme ho mohli pokladať za individuum. A individua sa nezabíjajú.
- To ho necháme pokojne cupotať po podlahe a ľahneme si spať, či čo?
- Ba čerta! Vyprevadíme ho pekne von.

A podujal sa vypoklonkovať milého pavúka von z izby.

Nechal som svietiť svetlo nad posteľou a pustil som sa do čítania tajomných príbehov hneď, ako som si bol istý, že otcovi opečiatkovali pas na hranici do krajiny snov.

(Jostein Gaarder: Mystérium pasiansu – upravené)

2. V ktorej možnosti je uvedený význam slova **vypoklonkovať** z ukážky 1?

- a) pokloniť sa niekomu
- b) prejavovať úctu
- c) zbaviť sa niekoho
- d) pozdraviť sa niekomu

3. Ktoré z uvedených tvrdení **nevyplýva** z ukážky 1?

- a) Pavúk nemohol ostať v izbe, pretože nebude platiť účet.
- b) Otec nechal pavúka voľne cupotať po izbe.
- c) V ukážke sa odohráva dialóg medzi otcom a synom.
- d) Chlapec čítal knihu tak, aby o tom nevedel otec.

4. V ktorej možnosti sú uvedené len akostné prídavné mená?

- a) urastené, vypasené, hraničné
- b) lišiacky, pokojné, obrovský
- c) tajomná, veľká, dvojpostel'ová
- d) veľká, milý, urastený

5. Ktoré tvrdenie o nasledujúcej vete je pravdivé?

Po návrate do hotela sme na dlážke izby našli vypasného pavúka.

- a) Uvedená veta je jednoduchá, dvojčlenná a neúplná.
- b) Uvedená veta je jednoduchá, dvojčlenná a úplná.
- c) Uvedená veta je jednoduchá, jednočlenná a slovesná.
- d) Uvedená veta je jednoduchá, jednočlenná a neslovesná.

6. V ktorej možnosti sú správne určené gramatické kategórie zvýrazneného podstatného mena v nasledujúcej vete?

*Je taký urastený, že by sme ho mohli pokladať za **individuum**.*

- a) mužský rod, jednotné číslo, akuzatív, chlap
- b) stredný rod, jednotné číslo, nominatív, mesto
- c) mužský rod, jednotné číslo, nominatív, dub
- d) stredný rod, jednotné číslo, akuzatív, mesto

7. Utvorte z neurčitku sloviesslovesá v 3. osobe množného čísla (prítomný čas).

- a) vážiť -
- b) krútiť -
- c) páliť -

8. Predpoveď počasia

Polojasno až oblačno a ojedinele snehové prehánky. Na severe zamračené a miestami sneženie. Najvyššia denná teplota 2 až 6 °C, na severe okolo -1 °C. Teplota na horách vo výške 1500 m okolo - 9 °C. Severozápadný až severný vietor 5 až 10 m/s neskôr zoslabne.

Z uvedeného textu vyplýva, že

- a) vietor bude stále intenzívnejší.
- b) na väčšine územia bude snežiť.
- c) na západe bude stále zamračené so silným snežením.
- d) v horských oblastiach budú teploty pod bodom mrazu.

9. Ktoré dva rýmy použil Milan Rúfus v básni *Kratučký rozhovor*?

„Povedz mi, čo je báseň.
Poďakovanie za sen?“
„Neklad' mi takto otázku.
Báseň je vďačnosť za lásku.
Poďakovanie túžbe.
A Bytiu, chlapče môj.
To u neho je v službe.“
(To nech je život tvoj.)

- a) striedavý a obkročný
- b) združený a obkročný
- c) združený a striedavý
- d) obkročný a striedavý

10. Ktorá z viet je správna?

- a) Pán Novák, boli by ste taký milý a poradili by ste mi?
- b) Pán Novák, bol by ste tak milý a poradili by ste mi?
- c) Pán Novák, boli by ste taký milý a poradil by ste mi?
- d) Pán Novák, bol by ste taký milý a poradil by ste mi?

11. V ktorej vete je tvar vymedzovacieho zámena uvedený správne?

- a) Deti program pripravili sami.
- b) Dievčatá tam zostali úplne samé.
- c) V triede sedeli chlapci sami.
- d) Samí od seba sa pridali aj chlapci.

12. V ktorej z možností je podčiarknuté synonymum k neohybnému slovnému druhu z nasledujúcej vety?

Večer som netrpezlivo čakala pod lipou len na teba.

- a) Ráno som netrpezlivo čakala pod lipou len na teba.
- b) Večer som nervózna čakala pod lipou len na teba.
- c) Večer som netrpezlivo čakala pred lipou len na teba.
- d) Večer som netrpezlivo čakala pod lipou iba na teba.

13. V ktorej z možností **nedochádza** k spodobovaniu hlások ?

- a) myšička, polievka, vrták, s nami, podpis
- b) výstraha, krtko, z povaly, vráska, príliv
- c) kefka, s vami, bodnúť, výskok, pretlak
- d) verzia, podnos, futbal, riadky, z chaty

14. Ktorý vzor podstatných mien **sa nevyskytuje** v nasledujúcej vete?

Floriánove šaty boli ukryté v drevenej truhlici s erbom vpredu.

- a) žena
- b) dub
- c) chlap
- d) ulica

15. Označte skupinu slov so slabikotvornou spoluhláskou l/ĺ, r/ř.

- a) slnko, vlk, žltý, krk, hrb
- b) platba, hrad, klamstvo, hladný, vlek
- c) prak, hazard, mlynské, mrak, trup
- d) brat, brucho, blatový, chrup, flauta

16. Utvorte zo základného tvaru podstatných mien podstatné mená v lokáli jednotného čísla.

- a) bicykel -
- b) hotel -
- c) kotol -

17. Utvorte správny tvar prídavného mena.

- a) Holandsko -
- b) Praha -
- c) Litva -

18. Doplňte veľké alebo malé písmená:

_redná Amerika, _užná _zia, _olina smrti, _lavné námestie, Štrbské _leso (jazero), _ysoké _atry,
_pišská _ová Ves, _lovenské _udohorie

Ukážka 2

Výroba papiera v súčasnosti

Drevené triesky sa dajú variť spolu s hydroxidom sodným alebo inými chemikáliami. Tie zmäknú a postupne sa zmenia na dlhé nitkovité vlákna. Takáto kašovitá hmota sa rozprestrie po dopravnom páse, prefúkne sa vzduchom, zovrie sa medzi valce a nakoniec sa zmení na suchý papier.

Postup výroby papiera (nie je v chronologickom poradí):

- Rozklepaním kašovitej hmoty sa porušia vlákna. Tie sa potom ľahko posplietajú.
- Odstráni sa kôra z kmeňov stromov.
- Na vyhrievacích pásoch sa papier vysuší, vlákna sa pevne zlisujú, vznikne súvislá plocha.
- Drevo sa zomelie na triesky.
- Hotový papier sa navíja na kotúče a cievky.
- Pridá sa voda, chemikálie a drevené triesky sa rozvaria na kašovitú hmotu.
- Kašovitá hmota sa čistí a bieli.
- Kašovitá hmota sa suší na jemných sieťovitých pásoch.

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 19 – 23.

19. Ktorý krok z ukážky musí byť pri výrobe papiera predposledný?

- a) Kašovitá hmota sa suší na jemných sieťovitých pásoch.
- b) Kašovitá hmota sa čistí a bieli.
- c) Na vyhrievacích pásoch sa papier vysuší, vlákna sa pevne zlisujú, vznikne súvislá plocha.
- d) Rozklepaním kašovitej hmoty sa porušia vlákna. Tie sa potom ľahko posplietajú.

20. Ktorý slohový útvar je použitý v ukážke?

- a) dynamický opis
- b) statický opis
- c) prednáška
- d) výklad

21. Ktoré zo slov vzniklo odlišným slovotvorným postupom ako zvyšné tri?

- a) drevený
- b) kašovitá
- c) chemikália
- d) hydroxid

22. V ktorej z možností je správne určené podčiarknuté sloveso v ukážke?

- a) budúci čas, trpný rod, dokonavý vid
- b) prítomný čas, trpný rod, dokonavý vid
- c) prítomný čas, činný rod, nedokonavý vid
- d) budúci čas, činný rod, nedokonavý vid

23. Ktorý vetný člen chýba v prvých dvoch vetách textu ukážky?

- a) postupne rozvíjajúci prívlastok
- b) viacnásobný predmet
- c) viacnásobný prívlastok
- d) predmet v akuzatívne

24. Akým literárnym žánrom je nasledovná ukážka?

Inteligencia je schopnosť zahryznúť si do jazyka skôr, ako mozgu napadne hlúpa myšlienka.

- a) anekdota
- b) aforizmus
- c) porekadlo
- d) príslovie

25. Koľko zložených slov je v nasledovných vetách?

Dlhoprstý, Rýchlonohý a Bystrozraký boli bratia. Jeden bol drevorubač, druhý zverolekár a tretí vynikajúci románopisec. Krátkodobo sa živili rybolovom, ale najradšej písali cestopisy.

- a) 7
- b) 8
- c) 9
- d) 10